

стимулювання економії. У 2021 р. слід створювати передумови для зростання шляхом забезпечення ефективного інвестування, впровадження інновацій, зокрема нових бізнес-моделей.

### ***Список використаної літератури:***

1. Закон України «Про електронну комерцію» від 3.09.2015 р. № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19> (дата звернення 21.10.2020 р.).
2. Єдиний експортний веб-портал. URL: [https://export.gov.ua/news/3145-ukrainian\\_business\\_index\\_repor](https://export.gov.ua/news/3145-ukrainian_business_index_repor) (дата звернення 21.10.2020 р.).
3. Ринок електронної комерції в Україні. URL: <https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ey-ukrainian-e.../ey-ukrainian-e-commerce> (дата звернення 21.10.2020 р.).

**Ключові слова:** бізнес, менеджмент, цифровізація, розвиток, бізнес-моделі.

**Ключевые слова:** бизнес, менеджмент, цифровизация, развитие, бизнес-модели.

**Key words:** business, management, digitization, development, business models.

### ***ПРИМАЧЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ***

*Національний університет «Одеська юридична академія»,  
доцент кафедри національної економіки,  
кандидат економічних наук, доцент*

## **ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ПОСТКОВІДНИЙ ПЕРІОД**

Преамбула Конституції України містить вимогу «розвивати і зміцнювати демократичну, соціальну, правову державу» [1]. Виконання цієї вимоги може бути забезпечене проведенням такої економічної політики, яка має за мету побудову соціально-орієнтованої ринкової економіки, формування якої неможливе без утвердження суверенної, незалежної, демократичної, соціальної, правової держави.

Реалізація економічної політики в Україні за 30 років незалежності передбачала використання різноманітних методів впливу держави на економіку. Весь час трансформаційних перетворень, найперше, економічної системи, а також і політичної в Україні тривав пошук ефективної моделі розвитку економіки. Серед різних моделей керманичі держави не змогли обрати найоптимальнішу, яка змогла б з найменшими втратами здійснити трансформацію адміністративно-командної моделі економіки в ринкову. І все це призвело до глибокої економічної кризи, яка тривала майже десять років – від розпаду СРСР в 1991 році і набуття незалежності Україною до початку XXI століття. Весь цей період супроводжувався безперервним щорічним падінням обсягів виробництва і надання послуг та усіх макроекономічних показників.

В цих складних умовах економіка України вимагала суттєвих структурних змін. І вони поволи відбувалися, хоча і з величезними труднощами, пов'язаними з відсутністю науково обгрунтованої концепції економічних реформ та цілої низки чинників модернізації економіки.

З початку XX століття почався економічний ріст. Його темпи по роках були нерівномірні. Падіння сталося в 2008–2009 роках на фоні світової фінансової кризи. З 2010 року знову почався економічний ріст, який перервався після політичної кризи кінця 2013 початку 2014 року та наступних подій, пов'язаних з анексією Російською Федерацією півострова Крим та бойовими діями на Донбасі. Сьомий рік економічний розвиток України відбувається в умовах військового протистояння Російській Федерації та сепаратистів ОРДЛО.

Однак, навіть в таких важких умовах вже у 2017–2018 роках Україна знову мала економічний ріст. Цьому також сприяла грошово-кредитна політика Національного банку, якому вдалося знизити інфляцію, стабілізувати курс гривні та закрити понад сто нечесних комерційних банків та націоналізувати «Приватбанк». Ймовірне банкрутство останнього могло знищити фінансову систему України, дефолт здавався неминучим, економіка країни могла перетворитися в руїну.

Наразі, на початок травня 2021 року можна стверджувати, що перспективи економічного розвитку України в найближчі роки будуть відрізнятися високим рівнем невизначеності і залежатимуть від її економічної політики. Другий рік поспіль вітчизняна економіка, як і світова в цілому, зазнають шкоди і вона безпосередньо була викликана пандемією коронавірусу COVID-19 та призвела до відчутного згортання економіки в другому кварталі 2020 року. Саме вона спричинила світову економічну кризу.

В 2020 році після першої хвилі пандемії коронавірусу почали з'являтися численні прогнози щодо величини падіння макроекономічних показників у поточному році та оптимістичні показники на наступні 2021–2022 роки. Так, згідно прогнозів Міжнародного валютного фонду ріст світової економіки становитиме 6 % у 2021 році, та 4,4 % у 2022 році [2].

Економічний прогноз Німецької економічної команди (GET) та Інституту економічних досліджень та політичних консультацій росту для економіки України на 2021 рік становить 4,3 % [3].

А відомий шведський економіст Андерс Ослунд прогнозує у 2021 році ріст економіки України приблизно на 5 % відсотків, зауважуючи при цьому, що це буде лише відновленням падіння економіки попереднього 2020 року, яке за його підрахунками становило також приблизно 5 %. Причому серед основних причин, що будуть і надалі стримувати економічний ріст, він вважає недоліки верховенства права: відсутність прав власності, проблеми з Конституційним судом України тощо [4].

Разом з тим серед чинників, які гальмуватимуть економічний ріст у другій половині 2021 року, основними будуть ймовірні спалахи чергових хвиль пандемії. Україна в цьому плані занадто вразлива. Вакцини

в країні недостатньо. Хаотичні спроби будь де її придбати не дають бажаного результату. Світова фармацевтична індустрія не в змозі повністю і швидко її виготовити – занадто великі обсяги потрібні негайно. Звідси робимо невтішний висновок, що в державі об'єктивно провалена вакцинація населення і в українського суспільства не буде стійкого імунітету до захворювання на коронавірус. А це ще більше може сприяти новим людським втратам та новим негараздам в соціально-економічному житті як от інфляція, дефіцит різних товарів тощо.

В економічному житті держави з'явиться цілий ланцюг взаємопов'язаних проблем: криза сировинних ресурсів, важко прогнозований ріст безробіття та бідності і відповідна соціальна напруга в суспільстві та у відносинах з сусідніми державами, ріст злочинності. Цілі галузі та сектори економіки опиняться на межі банкрутства або збанкрутують: авіаційний транспорт, готельно-ресторанний бізнес, заклади культурного та спортивного життя. Перелік може бути нескінченним.

Як зазначають багато фахівців, в проведенні сучасної економічної політики України існує багато прогалин, які марнують потенційні можливості економічного росту і суспільного розвитку.

Україна змінюється разом з усім світом. Змінюється і ментально і матеріально. І дуже важливо, щоб неминуха динаміка змін потужно рухалась в напрямі більшої свободи і цивілізаційного розвитку.

#### ***Список використаної літератури:***

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. <https://www.imf.org/ru/>
3. Українська економіка зросте на 4,3 % ВВП у 2021 році – прогноз (interfax.com.ua) – <https://news/economic/729320.html>
4. Ослунд Андерс. Які економічні перспективи України у 2021 році? – <https://www.radiosvoboda.org/a/what-is-ukraines-economic-outlook-for-2021/31044611.html>

**Ключові слова:** економічний розвиток України, постковідний період, сучасна економічна політика.

**Ключевые слова:** экономическое развитие Украины, постковидный период, современная экономическая политика.

**Key words:** economic development of Ukraine, post-COVID period, modern economic policy.